

Nr 697

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m.*

Från folkpartiets sida hävdades redan under föregående höst att tiden nu vore inne att låta folkpensionärerna och därmed jämställda grupper ånyo få del av den allmänna standardhöjning som skett i det svenska samhället sedan föregående höjning. De i Kungl. Maj:ts proposition 107 föreslagna höjningarna ligger helt i linje med den tankegång som från vår sida då hävdades och som vi tidigare framhållit, nämligen att folkpensionärerna bör få sin andel i den allmänna standardstegringen.

Regeringens förslag innebär emellertid, att höjningen skall träda i kraft först vid halvårsskiftet eller den 1 juli 1956. I enlighet med vår i höstas tillkännagivna uppfattning att tiden vore inne för en reell förstärkning av folkpensionerna, anser vi, att höjningen av folkpensionerna bör ske från årets början. Det är enligt vår uppfattning naturligt, att den folkpensionärerna tillkommande delaktigheten i den allmänna standardhöjningen, i likhet med vad som är regel för den stora massan av de yrkesanställda, räknas från och med årsskiftet, och att de höjda folkpensionerna således utgår från den 1 januari innevarande år. Några tekniska hinder att låta höjningen av folkpensionerna gälla retroaktivt från den 1 januari torde inte föreligga. De på statsverket fallande merkostnaderna för en höjning från den 1 januari 1956 kan beräknas till 72,4 milj. kronor. Denna merkostnad rymmes väl inom det flera gånger större överskottet på statsbudgeten för löpande budgetår. Statsfinansiella hinder för en höjning från och med årsskiftet föreligger således inte. På anförda skäl föreslår vi, att ikraftträdandet för det i propositionen intagna förslaget till lag om höjning av folkpensioner m. m. fastställs till den 1 januari 1956 i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, den 1 juli 1956.

Formellt utgår standardhöjningen i form av indextillägg på pensionerna. Dessa utbetalas månatligen tillsammans med pensionernas grundbelopp. Vid en snabb behandling av frågan i riksdagen torde det bli möjligt att utbetala den retroaktiva delen av folkpensionshöjningen senast 1 juni.

Vi förutsätter, att Kungl. Maj:t vid bifall av riksdagen till vårt förslag bemyndigas att utfärda erforderliga tillämpningsföreskrifter rörande utbetalningen av standardtilläggen.

Budgettekniskt torde den retroaktiva förhöjningen få ordnas så, att ett merkostnaderna motsvarande anslag uppföres på tilläggsstat under femte huvudtiteln för budgetåret 1955/56. Anslaget bör uppföras med 72,4 milj. kronor.

I propositionen föreslås att folkpensionsavgiftens uttagningsprocent höjes från 1,8 till 2,5. Vi konstaterar att detta är en mycket stor höjning, som innebär en något förändrad avvägning mellan den del av folkpensionen som finansieras med avgifter och den del som finansieras med skatter. När vi för vår del anser oss för närvarande kunna acceptera departementschefens förslag, innebär detta inte att den nu föreslagna avvägningen kan anses på något sätt slutgiltigt fastställd. Det kan finnas anledning att vid senare tidpunkt ånyo ta upp detta avvägningsproblem.

Det sätt på vilket folkpensionen för närvarande är samordnad med den allmänna tjänstepensionen har genom den föreslagna höjningen av folkpensionsavgiften ånyo aktualiserats. Utan att här närmare ingå på dessa frågor vill vi peka på att det synes nödvändigt, att statsmakterna söker få till stånd en för de anställda mera tillfredsställande ordning. Den principiella utgångspunkten vid strävandena att förbättra ålderstryggheten för grupper, som ännu ej har denna sak tillfredsställande ordnad, bör enligt vår mening vara, att försämring inte åstadkommes för någon grupp. I den mån vederbörande inte får del av höjningen av folkpensionen men ändå måste betala ökade avgifter försämras hans läge. Det synes oss naturligt, att en sådan försämring för vissa grupper undviks. Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t gör en framställning härom.

I propositionen föreslås vidare att en viss fondbildning skall äga rum i syfte att lägga en finansiell grund för en blivande pensionsreform. Det råder mycket delade meningar om hur en sådan reform skall utformas, hur anknytningen till nuvarande folkpensionering och befintliga privata pensioneringssystem skall anordnas. Dessa frågor utredes för närvarande av en statlig kommitté. I detta läge synes det inte vara lämpligt att binda sig för ett pensioneringssystem om vars utformning ännu ingen vet något närmare. För vår del står det klart, att hur än ett nytt eller kompletterat system kommer att se ut, blir det motiverat att göra betydande successiva höjningar av folkpensionerna. Folkpensionsbeloppen kan ännu inte anses fylla kravet att utgöra en tillfredsställande bottenstrygghet för alla. Om en fondbildning skall komma till stånd på nuvarande stadium, är det därför naturligare att anknyta till folkpensionen än till ett ännu ej utformat nytt pensioneringssystem.

I propositionen föreslås att det belopp, som beräknas inflyta under budgetåret 1956/57 genom den av 1955 års riksdag beslutade höjningen av skattesatsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl., ca 275

milj. kronor, fonderas "för framtida pensionsändamål". Vi har motsatt oss denna fortsatta höjning av företagsbeskattningen liksom även bi-behållandet av investeringsavgiften och kan därför inte ansluta oss till propositionens förslag. Enligt redovisningen i finansplanen beräknas för innevarande snart avslutade budgetår den höjda bolagsbeskattningen m. m. samt investeringsavgiften inbringa ca 275 milj. kronor, vilka medel är avsatta på särskilt konto i riksbanken. Vi föreslår, att dessa medel överföres till en särskild fond för framtida förbättring av folkpensionerna. Rörande förvaltningen av denna fond förutsätter vi, att de föreskrifter som föreslagits i propositionen för den av Kungl. Maj:t föreslagna fonden i tillämpliga delar får gälla för den av oss här föreslagna fonderingen.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

1. att riksdagen för sin del måtte besluta,
 - a) att den av Kungl. Maj:t i proposition nr 107 föreslagna standardförhöjningen av folkpensionerna skall gälla retroaktivt från den 1 januari 1956 i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 1 juli samma år och
 - b) på tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln till *Bidrag till folkpensioner m. m.* anvisa ett förslagsanslag av 72 400 000 kronor.
2. att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om fondering till framtida pensionsändamål under budgetåret 1956/57 måtte i stället besluta, att de medel som inflyter under budgetåret 1955/56 genom den förhöjda bolagsskatten m. m. och genom investeringsavgiften måtte på tilläggsstat för detta budgetår anslås till *Fondering för framtida folkpensionsändamål*.
3. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t i kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer beaktar här ovan anförda synpunkter till undvikande av att höjning av pensionsavgifterna medför orättvisor mot personer i offentlig tjänst.

Stockholm den 4 april 1956

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

O. Malmberg
Skövde

Filip Kristensson
Osby

Bertil v. Friesen

Henning Gustafsson
Skellefteå

Ragnhild Sandström